

No més drets sense llibertat. No més llibertat sense drets.
 Los drets individuals son imprescriptibles, ilegalesibles e inaguantables. • Legislar la Llibertat baix pretext de garantia, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaballit ahont comença la llibertat ajena. Es licit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • La resignació que predican las religions no es més que la fórmula del engany ab que s'preté perpetuar la injusticia social en lo mon. • Las religions son caixas d'ahorros que viuen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar crescuts interessos al cel.

LA TRAMONTANA
 defensa 'ls principis liberals més avansats, sense atenuants de cap mena. • La TRAMONTANA es anti-religiosa de totes las religions, perque totes son igualment dolentes y depressives para la dignitat y la inteligencia humanas. • La TRAMONTANA en politica defensiva sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no está afiliada a cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat.

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.º: BARCELONA
 Pels pagos s'admeten llibranças del Giro Mútuo, lletres de fàcil cubro y sellos de 15 cèntims. No s'admeten llibranças especials de periòdichs

PREUS DE VENTA
 Número solt, 5 cèntims.—30 exemplars, 1 pta.
Preu d'apost número: DEU CENTIMS

LA QÜESTIÓ DE LAS VUYT HORAS

Arguments en pro . . . . . y . . . . .

Arguments en contra

LO 1.º DE MAIG

La guerra del Xavo contra 'l Duro está declarada. Los que semblaven petits perque estavan agenollats devant de son explotador lo Capital, han comprés sa situació, y aixecantse plens de dignitat, s' han trobat que poden arribar a ser gegants per mica que s' esforcin en saber millorar sa condició.

Baix aquest punt de vista saludem lo dia 1.º de Maig de 1890, y cridém ab energia:

¡Visca la emancipació de la classe treballadora! ¡Visca la fraternitat universal!

LA REDACCIÓ.

NOSTRA SUSPENSIO

Quan lo mateix dia 1.º de Maig a la tarde comensaren a complicarse 'ls aconteixements a conseqüència del acord que la classe obrera, reunida en lo Poble Sec y punt conegut per Las Carolinas, va prendre de que la manifestació passés a ésser huelga de resistencia al capital, ja desseguit suposarem que La Tramontana seria objecte de persecució quan menos en la persona de son Director, perque ja sabíam que alguns que exercíen l'ofici de representants de la classe obrera nos havian recomanat a las autoritats superiors com a caps de moti, no perque creguessin ells que aixó fos veritat, sino per l'odi salvatge que 'ns tenen a conseqüència dels atacs que 'ls dirigim a la menjadora, ó sia a sos empleos, pagats ab la suor del treball d'altres.

Aixis, donchs, tenint en compte lo que va dir lo Director d'aquest periòdic hi no dormí a casa seva la nit del 1.º al 2 de Maig, y efectivament, lo mateix dia 2, prop las onze de la nit, la policia anà a fer la agafada del amic Lluana, trobantse ab que l' succeí ja havia fugit de la gòbia. Totes las perquisicions policíacas pel barri y pel veïnat no donaren cap resultat en favor dels que buscaven, cosa natural tenint en compte que nosaltres ja som gents vells en aixó d'anar a salt de mata.

En tals circumstancies de persecució contra nostre Director, y tenint en compte la publicació del estat de siti, que 'ns colocava fora de la ley de impremta y del Còdic Penal, ja sobradament dur per l'escritor de verdaders oposició, y donadas las idees de La Tramontana, que tenia d'ésser forosament partidaria de la huelga general, no hi havia altre remey que suspendre la publicació del periòdic inerin d'ousen las circumstancies anormals, puig que fer altra cosa hauria sigut peyor que pagar de cap contra las parets, y aixó no hi ha cap persona de sa criteri que ho fessi.

Y s' acordá la suspensió, publicant varios diaris d'aquesta capital del dia 3 de Maig lo següent remisió, que fou també enviat aquell mateix dia a tots nostres corresponals:

A LOS LECTORES DE LA TRAMONTANA

Considerando que con el estado de sitio a que se halla sujeta hoy Cataluña habria de sermos difícil, si no imposible, continuar los suenos actuales con la independencia y franquicia que nos son caracteristicas, he resuelto suspender la publicacion del periódico La Tramontana, hasta que como dicho estado anormal, durante este período de tiempo estoy procurando establecer mi soberana salud para volver luego con nuevos bríos al paténico periodístico. — J. LLUANA Y P.

Efectivament l' amic Lluana necessitava molt y molt restablir sa salut, tan quebrantada a conseqüència de desgracias de familia, d' enfermetats, de la agrosió infame de que fou objecte, y sobre tot del terrible dolor reumatich agut que ha patit tot l'hivern passat; mes no era cas a propisat per restablir l'estat tancat en un pis sens poder sortir de casa pera no veure agafat desseguida. Aixis es que, no poguent avenirse a estar tancat voluntariament, decidí

presentarse al Capità general, jugar lo tot pel tot, com se sol dir, y a veure si aixis logria poder atendre lliurement a sa curació.

Y en efecte. Lo dia 15 al mitj dia se presentá a la Capitanía general, no sens haver passat algunas peripeccias per anar desde son amagatell a aquell punt, y s' feu anunciar al general Blanco. Rebut als pòchs moments, lo Sr. Lluana digué poch més ó menos lo següent al Capità general de Catalunya:

—Soch lo Director de La Tramontana, com ja he fet anunciar a V. E. Se que se m' ha buscat, cosa que compech molt be donadas las idees del meu periòdic y la classe del moviment actual. Tant aixis he compech que se m' podia buscar, que he comenat per fer que no me trobessin. Mes com ja estich cansat de tancar me jo mateix, y tenint en compte que en la actual qüestió d'ordre públich ni he pres, ni podia pendrehi encara que hagués volgut, la me petita part per l'estat de las mevas camias a conseqüència del dolor que estich patint, y necessitant per altra part dedicarme a la seva curació, he vingut a presentarme a V. E. pera dirli: Ja que se m' busca, aquí m' té; si per las mevas idees necessita desintendré, lassho enhorabona, mes li suplico que m' posi en punt abont toqui l' sol, perque sols pel temor de que m' possessin en puesto humit no m' he deixat agalar; y si en cambi no necessita desintendré, que pugui jo anar lliurement per tot arreu, y me n' aniria a pendre 'ls banys de La Garriga, que m' ha indicat lo metje com a necessaris en aquest temps pera curarme l' dolor.

Lo Sr. Blanco, ab paraula reposada y tranquila y mitj somris de bondat que eran bones indicis pel resultat final de tan singular entrevista, contestá al Director de La Tramontana que efectivament s' havia donat ordre d' agalarlo com a mida preventiva, tenint en compte las idees del seu periòdic que atacava l'ordre social, la propietat, la religió, etc., però sent aixis que s' presentava y donava las explicacions que havia donat, que ja 'ns tenia interés en desintendré y que se n' podia anar tranquil allá abont volgués, mentres no incités a las masses al desordre ni fes altra cosa que l' pogués comprometre en l'actual conflicte d'ordre públich.

Li dirigí l' amic Lluana que l' estat de las sevas camias eran la més segura garantia de que no s' ficaria en puestos en que lo primer que s' necessita es poder corre; parlaren luego prop d' un quart lent consideracions als successos que s' estavan desenrotllant, cada un dels dos baix son especial punt de vista, y al despedirse sortí l' Director de La Tramontana ja lliure y en la íntima convicció de que l' general Blanco entent aquestas difícils qüestions socials més de lo que sembla, y sobre tot molt més de lo que se pensan las classes conservadoras, de que creuen que las canonadas son lo millor argument en las qüestions de treball, y que tenen en lo capítol general de Catalunya un defensor de sos interessos molt més entés de lo que ellas se mereixen en sa estúpida intenzigencia de classe, ja que 'ls grans conflictes que sols a ellas podrian perjudicar y no a qui res té per perdre, sab lo general Blanco evitarlos ab ma de mestre y casi a gust de tothom.

Lo mateix dia d'aquesta entrevista, a las 5 de la tarde, sortian lo company Lluana y sa esposa cap a La Garriga a pendre 'ls banys de aquelles ayguas termals, indicadas a sa malaltia.

Y efectivament doze dias d'estada en aquella població l' han deixat casi com nou, recobrant la major part de las forsas perdudas de vuyt mesos ens, y trobantse ja en un bon principi de tornar a ser lo que era en fortalesa y salut, després d' un llarg període d' enfermetats y desgracias.

Poch després de son retorn, sollicita de la Capitanía general permis per anar una cartella anunciant la reparació de La Tramontana, quin permis li fou negat, y continuó aquest periòdic en suspensió fins que s' ha aixecat l'estat de siti, aconseqüent que tingué lloch per fi lo dia 21 del corrent mes.

Ara ja tenen explicat nostres nativats llegidors lo motiu de la suspensió de La Tramontana, que a tants havia alegrat pensantse que perfi anavan a veures lliures de sas conservadoras bufades, pero quin període de temps no ha servit més, com deyam en lo remitir de suspensió, que perx tornar luego ab novas forsas a las tasas: periodísticas en defensa dels ideals de

justicia que tenen d'emancipar a la humanitat de tota superstició y al productor de tota tirania.

A UN EQUILIBRISTA

Si l' editor de La Campana de Gracia no pretingues amagar sota la radícula petulantia de servir d' anunci a altres periòdics lo terror a la butxaca que li inspira La Tramontana, lligant aixis las mans de la radició de nostre colega de la Rambla del Mitj, proposariem a dit periòdic una rasonada polémica de principis sobre la huelga de Maig y sobre 'ls atacs furiosos que ha dirigit als huelguistas, posantse a més baix nivell d' odi als obrers que 'ls mateixos conservadors y carlins. Mes ja que sabem que La Campana no ha de contentarnos pel temor que sempre ha tingut de perdre suscripciones si acceptava polémicas, nos concretarem a posar de relleu los odis a la classe obrera que l' han guiat durant los passats aconteixements, las contradiccions en que ha incorregut y las innobles armas que ha engrimit més de quatre vegadas tractant de comburi determinadas idees.

En nostre número del 1.º de Maig y comentant certas afirmacions de La Campana de Gracia respecte a la fins llavors no més que projectada manifestación universal, diguerem que dit periòdic se demostava «conservador y enemich de las reivindicacions obreras».

Aquesta veritat com un temple va treure de quici al oportunista colega, y en son número del 10 de Maig va voler contentarnos per taula, sens anomenar La Tramontana pel temor de que l' prenguém lectora, y pretenint deduhir de sa argumentació que La Campana es més bon amic del obrer que nosaltres.

Y com nostras idees respecte als treballadors son sobradament conegudas y en totas formas exposadas, aném a veure qué ha dit y fet durant aquestas circumstancies nostre contrariant pera que pugui engrandarse ab lo nom de amic del obrer.

En primer lloch, y aquesta afirmació fou la que li valgué que nosaltres li repliquestem, al ocupar-se La Campana per primera vegada de la manifestación en projecte, va estampar que no seria res més que un nou dia de festa agregat als molhissims de que tenen plagat lo calendari de tradició y la iglesia, s' argüi que «no sabia comprendre la trascendencia d' aquest acord, que per ella no valia la pena de «mermar lo pa d' un dia, lo salari ja prou mermat de las classes treballadoras».

De modo, que la primera mostra de carinvo al obrer de La Campana fou considerar lo dia de la gran manifestación universal igual que la nova festa catòlica de Sant Joseph, instituida pel papa. Ja ho diguerem en nostre número del 1.º de Maig y ho repetim avuy.

Per La Campana es igual que la festa li disposi l' papa para celebrar encara en albanans d' un suposat natalici del cat, com que Pascual un congrés obrer y la patronat y proletariat universal para conseguir que no sols se treballin vuyt hores ó dia per ara. Per La Campana tant li té que 'ls tracti de sant Joseph com de la primera manifestación y següent de forsas que tenen de produhir en son dia un inevitable Revolució Social.

Tal es la primera mostra d' amicitia de nostre colega envers la classe treballadora.

Y si desde aquí aném regirant sos números publicats durant los darrers aconteixements, trobrém que aquesta primera mostra de carinvo especial als obrers es pa y mel al costat de lo demás que uná dihent.

En son número publicat en setxa 3 de Maig y confectionat abans de la manifestación, publica un article que anomena *Questions socials y sobretut Las vuyt hores*, en lo qual no sabem qué admirar més, si lo contradictori de la doctrina, ó la frescura ab que 's diu amic del obrer y l' ataca per tots los punts desde 'ls que pot detensar son treball.

Comentant confessant que donat l' avens del maquinisme, es just en principi que l' obrer demani menos hores de treball; «pero, afegint, del principi a la practica ¡quin abisma!»

Y ara «partre las criaturas» para sentir millor las rabons que dona:

«En primer lloch, nosotras las industriales presentem las mejores condiciones, porque tingan de ser tractas las bestias con mateixas reglas».

Fenomenal descubrimient, del que, si no es

La Campana, se'n queda la humanitat in albis. Mes següent escoltarem:

«Com s'explica, per exemple, que la picapedrera treballa uns moments en horres i de condicions del treball en un treball insoportable?»

«No sab La Campana lo per qué d' això? Donchs nosaltres sí, i li explicarem perquè un'altra vegada no ho ignoris: Los picapedrers treballan set hores perquè s'han declarat en huelga la mar de vegades pera obtenir millors en son treball, i en cambi als tranvias encara no s' haviu fet, abans del 1.º de Maig de aquest any, gens ni mica de resistència per part dels treballadors a la brutal explotació de les empreses. Aquí té'l secret d' això que tant la amoïna.»

Y no li dihem res més sobre lo que estampa en tot aquest paràgraf tan macarrònicament començat, per ser massa escrit en tontu al suposar que 'ls obrers que demanin rebats d' hores en los treballs fets a passas no tingan de demanar un corresponent augment de preus de treball, y el dir que treballant a jornal torbom té que guanyar lo mateix, en perjudici del més apte, perquè aixó revela una d' aquestes dues coses: O que La Campana de Gracia no sab lo que son corporacions obreres, ó que pera atacar las huelgas fingexi desconeixe que 'ls obrers en sas tarifes de jornals establen sempre minimums pera que 'ls més aptes s' enlayrin fins a tot arreu ahont los sia possible.

Y entrant en l' ordre de las ideas, escriu La Campana:

Apart d' això, tota reglamentació del treball imposa la intervenció directa del Estat, en unas qüestions que per se mateixes deuen ser lliures. Com si l' Estat que regularment es tan mal administrador, tinga poca competència pera dirigir la industria y regular las condicions del treball.

Molt bé. Ja tenim aquí a La Campana patrocinant una afirmació anarquista: l' Estat no té de ficar-se en lo treball per res; corrent. De quin manera, donchs, s' han d' establir las relacions del Treball ab lo Capital? També ho diu La Campana: per la llibertat. Perfectament. Donchs si creu que aixó té d' ésser així, i per qué trona tant y tant nostre colega contra 'ls obrers que 's declaren en huelga? Si la classe obrera no té d' esperar res del Estat, ¿pot fer altra cosa que imposar per sas loras, per sa organització, ó sia per medi de la huelga, pera anar millorant las condicions de son treball? Ah no, La Campana no vol que l' Estat se fiqui en las qüestions del treball, pero tampoch vol lo que en aquest cas es d' una lògica irrefutable: tampoch vol que l' obrer practiqui la resistència al Capital pera defensar son treball. Estan en lògica los que no volen la resistència perquè tot ho esperan del Estat y de las lleys y de la paternal sollicitud dels governants; y están també en lògica los que, no volent res del Estat perquè 'l creohen impotent pera resoldre las qüestions socials, volen que l' obrer s' organisi, resistexi i lluyti pera millorar sas condicions de vida, ja que la lluyta per la existència es medi de civilització. Sols a La Campana de Gracia, fent de comparsa en la farsa capitalista, estava reservat lo sortir ab l' estrabot de que ni l' Estat deu protegir al obrer, ni ell mateix té que defensar-se declarant-se en huelga. (Bona teoria pera ser un verdader amic del obrer)

Després d' aixó pega un cop de bombo als representants de las Tres Clases de Vapor (ja ells tenen de ser) per son notable manifest, que califica de «lo document més ben pensat que ha sortit aquests dies.» Ja ho crech; com que aquell document abominava de manifestació, de huelga, y de tot lo que pogués donar importància a la classe obrera, es natural que certs representants d' ofici y La Campana pensin de la mateixa manera. Y que no ha resultat poch tortu la tocada de violon de nostre colega en aquest punt, per quant afirmava dels obrers de fàbrica, guisants per sos representants, que

«entre treballar en condicions poch favorables ó no treballar gens y morire de fam, opten per lo primer, en espere de millors dies, y li ha resultat la afirmació un poquito desigual, per quan los obrers de fàbrica han sigut dels primers y dels que ab més entusiasme han sostingut la huelga general, no escoltant La Campana enqueridada ni representants assalariats, y no esperant que 'ls millors dies los hi portessin a casa, sino buscant-los ells mateixos, com aconsellari la bona lògica y la sana rahó.

Y volen saber nostres lectors cóm tenen de

venir aquests millors dies per la classe obrera, segons La Campana? Escoltin, que val la pena:

Y aquests dies millors veurán, no per la aplicació de una fórmula concreta y de carácter general, que fa la solució del problema social sin imposible com la que desgracia del creix y'l moviment continuu (ya, rata al final), sinó poch a poch, per medi de la evolució lenta, per la major elevació del nivell intel·lectual del obrer, per la força de la associació, per la insistència entre 'ls obrers y'l treball, per la participació del obrer en los beneficis de la industria, per la bon exemple constant de la seva amoïna, y...

[Alto, alto! No volém sentir més inasensatesas en tan sensata forma. La ho serà l' obrer; pot anarse carregant de paciencia, que per medi de la evolució lenta, ¡oh, sí! molt lenta, cap allà al síglo quarantés en que potser hagi lograt elevar son nivell intel·lectual ab las condicions de treball d' avuy, y per medi de la inteligencia entre 'l gat y la rata y si es sempre bon minyó crevent al seu explotador, llavors anirà millorant de mica en mica y potser que fins arribi a tindre part en los beneficis de la industria. Si 's diuen utopies a las ideas que no son realitzables de moment, La Campana ja 's declara implícitament lo primer dels utopistas, per la llarga fetxa a que fa la realització de sas milloras per la classe treballadora.

Y després de consignar tanta espera, gosa encara acabar son article ab la següent campanya de recluboré:

«En aquest punt y baix aquest supòsit, La Campana de Gracia repetirà ab algunes, ó totes poques vegades l' obrer en lo camí de la seva emancipació.»

[Parlar al obrer d' emancipació després de dit lo que havém copiat abans!

[Farsa, farsa, farsa!]

En lo número próxim continuarem analisant las barbaritats de carácter un sich serio que s' ha permès aquests dies La Campana de Gracia contra la classe obrera, sens perjudici d' ansefent brometa en sas tonterias que, per ser tals, no permetan altra cosa.

UN PROCÉS RIDICUL

Per si no fossin prou los trenca-colls que 'ns portá l' estat de guerra y las persecucions de que forem objete ab motiu dels aconteixements que seguirem al memorable 1.º de Maig, al retornar dels banys de La Garriga nostre Director se trobá que 'ls tribunals ordinarios lo demanavan per tota costats a conseqüència de denuncias de LA TRAMONTANA, havent-se'l tirat demunt una querrela particular d' un capellá que no val la pena de ferne cas, unas citacions a conseqüència de la darrera denuncia fiscal, y uns edictes ja publicats en lo Butlletí Oficial de la provincia sobre un procés de lo més original y ridícul que pugan imaginarse.

Recordarán ja nostres habituals lectors que en Abril del any passat lo director de LA TRAMONTANA J. Llunas y nostre col·laborador y amic J. Torrents assistiren a una vetllada lliurepensadora celebrada en lo poble d' Aieles ab tal gran rabieta del terceret mistic-habibi lo rector, lo vicari y l' apotecari, que no poguim aguantar cap dels tres la cobissó d' a quell sinapsisme liberal a sas ideas circundats, se decidiren a fer incoar procés a instancia de part, sortim lo rector com a centinella del dogma catòlic, lent fe diligencias ab los pretinguts apuntes d' un faquigrafó de camandula que desempenyá'l honor paper d' espiá rectoral y que va rifarse en son discurs lo director d' aquest periódic presentmentlo equívocament per periódicista y sentí confessar, tal vegada també equívocament, que pertenecía a la redacció de La Nacion, esquitx de diari que 's publicava ab bandera del partit del enredador polítich Romero Robledo.

Las trapacerias, solistes ó influencias de que s' haurán tingut de valdre 'ls carcalòchs de Aieles pera fer que s' arribés a declarar processats en aquest assumpte a nostre Director y al amic Torrents, al mestre laich d' Aieles que presidi la sessió, al alcalde y al jutge municipal d' aquest poble que com a autoritats vetlladores del nostre assistiren a la vetllada, y al il·lustrat mestre laich de Vilasar de Mar Ramón Curatany, es cosa que por apreciar-se per moltes circumstancias anómals d' aquest procés, y sobre tot per las següents:

En los oradors se perseguí lo delicté d' ataxa a la religió catòlica, segons cania l' edicte del Butlletí Oficial, y'l Códich Penal no més pera l' encarni al dogma, cosas que poden ser ben distintas.

2.º En una circular de la Presidencia del Consell de Ministres de fa cosa d' un any tot lo més, se estableix que no pot incoarse procés per lo dit en las reuniones públicas celebradas en presencia d' agents de la autoritat, si aquestos no han cridat al ordre al orador ó no 'l han advertit al extralimitarse.

Y 3.º y la més GARRAFAL: En lo real decret d' indult de 3 de May d' aquest any, y en son article 8.º en relació al 3.º, se diu textualment que 'l minister fiscal desistirá de las acciones penals pels delictes polítichs, entre altres, de la secció 3.ª del cap. 2.º tit. 2.º del Códich Penal, en quina secció está comprés l' article 340 pel qual s' han tingut de declarar los processos... després d' indultar lo Jellite, en cas de que s' hagués comés.

Y ara dihem nosaltres: Per qué son possibles tals anomalias en nostra administració de justicia? Com es que'l jutjat de Mataró ha declarat a varios individuos processats y exigit fianças metalicas per uns supòsits delictes que, cas d' haverse comés, hauria ja caducat la acció penal contra ells pel citat decret d' indult? Averigüelo Vargas, que diuben los castellans.

A nosaltres sols nos toca cridar la atenció del senyor Fiscal d' aquesta Audiencia sobre tan impropiciat procés, avuy per medi del periódic, com la cridarem per medi d' escrit a son temps, y com se 'ns ha promés que la cridarà també a las Corts un representant del país pera que 'l poble s' enteri de lo que poden los clericals en Espanya, que en aquest ridícul procés no s' proposan altra cosa que matar la escola laica d' Aieles, intenció que per més que ho hajan lograt de moment, están ben lluny de conseguir en definitiu, pel esperit liberal que domina en aquell poble.

Anirém, enterant a nostres lectors de lo que vagi succhint en aquest extravagant assumpte, que tot es irregular.

*****

Durant los dies que tingué d' anar a salt de mata pera no caure a las grapas de la policia pública y secreta que 'l buscava, lo Director de aquest periódic no perdé'l temps, sino que l' aprofitá escrivint y posant música pera coro a veus solas al següent himne, recordant los memorables aconteixements que 's desantollavan, y quins peses s' enterraren en alguna próxima festivitá obrera. Diu així:

1.º DE MAYO

Axí convejeim de tanto trabajar; cansado y aburrido de no poder ganar lo que en el mundo entero se gana sin trabajo, el infeliz obrero espera la muerte, para correr su mal, de provocar gloriosa completa y material transformación social.

Y de Mayo en el día primero, en ardiente manifestación, donde quere que existe un obrero firme sistema su emancipación.

Y también los tiranos, se espanta ya el burgués; y en odio inhumano pretenden a vos tirar, rendir a vos heroicos.

En tanto el pobre trabajador, sin que recobre ningún valor del fruto entero que elabora, que como obrero sale al crech, pide tan sólo la alivio al mal de pola a pola en el jornal uniformado, para decir que ya ha logrado libre vivir a sí a la hora octava de trabajar en ella acabe su existencia.

Mas el Capital, cuando por sus fueros mantiene, pide a su amigo el Estado que conserve su poder. Y el Estado poderoso, a la vez del Capital toma el papel burocrático de intermediario desali, y se protesta del orden, religión y propiedad, comete un grave desatención su abuso de autoridad.

Y mientras con huelga resiste el obrero las malas pasiones de su explotador, de sus mercaderías ejército hero le manda el Estado, que acaba cetero con las pretensiones del trabajador.

Quien predique la armonía de Trabajo y Capital, que se acuerde de ese día que ensayó con alegría Trabajo un alivio al mal, y verá que es inocente pretender armonizar la injusticia permanente de ser señor el que siente eterna aflicción a huelga, y siervo continuamente quien fomenta diligentemente el hábito de trabajar.

Así después de ese día de enseñanza universal, el obrero que sentía aguijón por la armonía de Trabajo y Capital, de su idea desconfía, y aclama en nueva porfia la Revolución social.

Durant la huelga ferrosa que ha tingut de sofrir La Tramontana, no hi ha dubte que s'han esbravat ja casi tots los successos conseqüència del 1.º de Maig i que serían per lo tant ja estan-tíssims los comentaris que a molts d'aquells notables fets podríem aplicar, per lo qual y per no tindre de deixar las actualitats, plat obligat de tot periódich, ne deixarem molts per alt.

Aixó y li considerat lo molt vigiliat que s' veurá La Tramontana, á lo menos en sos primers números de reparació, nos obligan á encomanar á nostres l'egidors que dissimulin si es que ns troban més mansor de lo que esperavan.

La qüestió es anar vivint, per anarho tot veient.

La qüestió dels tranvías de Barcelona ha demostrat be a la classe obrera que hi veu clar, quina es la conducta que li convé seguir en aquestes batalles més ó menos pacíficas anomenadas huelgas.

Mentres lo proletariatu estigué en actitud revolucionaria, si be legal, (que dintre la legalitat també hi cab, encara que un xich estret, lo revolucionarisme), com á conseqüència del 1.º de Maig, la poderosa empresa del Inglés abaixá velas, las autoritats s'interessaren pel obrer, y s'lograren establir los dos tornos d'empleats en los cotxes dels tranvías, qüestió capital pels treballadors.

Mes tan bon punt aquelles compactas masses de obrers tornaren á sas feynas, aixis que la empresa del 40 per cent de beneficis veié que tot estava tranquil, llavors ja no volgué passar lo pacte interí a definitiva, sino que volgué tornar poch menos que á la situació inaguantable d'abans del 1.º de Maig, obligant á nova huelga á cotxeros y conductors.

Y (qué succehi la segona vegada? Molt senzill: que com no hi hagué ni una mala corredissa, ni la empresa, ni l'inglés, ni l'públic tranviari agafaren por, y s'huelguistas se quedaren ballant ab la més lletja.

De lo qual se'n dedueix que, pera fer una huelga, es precis... que sápigam arreglarho los treballadors mateixos.

Un aficionat á fer observacions, ha reparat, durant las passadas circumstancias de guerra... pacífica, que tots aquells que s' demostraren grans contraris de las vuyt horas com á jornada de treball del obrer, eran precisament gent que ne treballan moltes menos, ó be cap.

Es alló que dihem: Lo fart may se recorda del dejó.

Deya'l representant dels inglesos tranviayres pera tornar á posar dotze horas y pico de treball diarias á conductors y cotxeros, que ja veyan que la empresa no podia aguantar aquelles condicions en que s'traballa durant lo mes de Maig.

¡Pobreta empresa! No havent arribat á repartirse més que un 40 per cent al any de ganancias entre sos accionistas, com dimontri

volen que pugan cedir deu horas de treball diarias á sos obrers: Que s'esperin aquestos á que las accions donguin un cent per cent cada sis mesos, y llavors los humanitaris inglesos de la empresa comensarán á mirar de veure si podrián fer alguna cosa pel que s'enriqueix, sempre que no fos en perjudici dels sagrats interessos dels empresaris.

¡Per qué s'obren no tenen de resignarse á pensar d'aquesta manera tan sensata!

Alguns senyorots del carrer de Pelayo y de la Rambla de Canaletes se permeteren lo luxo d'aplaudir desde sos balcones quan la caballeria donava cargas á indefensos grupos d'obrers huelguistas allá pels dias 3, 4 y 5 de Maig. Sentiments molt naturals en certs tipos depravats per la riquesa.

Sa ridícula por y sa despreciable cobardia no poden menos d'estar en relació directa ab sa abominable indignitat y sos perversos mals instints.

Los animals dels tranvías tenen tres relieves diaris.

Las personas ne demanavan dos, y la empresa no ha volgut accedir. ¡No prova aixó que la tal empresa s'estima més las bestias que las personas!

Cosa al fi molt natural en gent que no vol conèixer més ciencia que la de contar, ni té més sentiments que ls del tant per cent.

Un matxo ó un caball los costa un grapat d'unsas y una persona la tenen per cap diner.

Y per aixó es també que als animals los donan bons aliments pera que visquin sans, y á las personas los escanyan lo jornal tant com poden, sens cuidar-se de si ab ell poden viure.

Com la mort d'un cotxero ó conductor no los ocasiona cap gasto!

Durant la huelga de cotxeros y conductors de tranvías, los improvisats esquirols que ocuparen sas plassas y que feren perdre l'establiment definitiu dels dos tornos de personas feren varias desgracias aquells dias, causant entre ellas la mort d'una dona y una criatura.

Be y qué? dirá la empresa. Continúhin donant las accions un 30 ó un 40 per cent cada any d'interés y valdament se mati mitj Barcelona.

Los senyors ja s'estarán ben repapats á Londres disfrutant de tan honrosa fortuna, y ni'l gemech de las victimas ni la fator de la sanch podrá arribar fins allí.

Precisament en aixó está la noblesa d'aquesta gentussa del diner.

En aquestes set setmanas de huelga forrosa de La Tramontana han succehit á Espanya tres acontecimientos que deixarem molt entera lo 1.º de Maig, la batalla de Lepanto y ls descubriments del vapor y de la electricitat.

Tals son: la gestació del nou partit radical de la monarquia; engendrat per en Martos, lo ocuparse en Castelar de la qüestió social, y lo haverse tallat en Fraucuelo la cubeta de torro.

¡Boca á terra tot lo mon y á cantar Aossanna per las alturas!

La salut de la patria del pan y toros... y política de carreró aixis ho exigeix.

Llegeixo en un periódich que vol sentar plassa de defensor del obrer:

En un reunió de rajolers celebrada á Gracia, un individu proposa que s'demani una hora menos de treball y una pesseta mes de jornal.

Aixíent que ls rajolers treballan vuyt horas y guanyan de 20 á 25 pessetas cada setmana, digué un altre que no necessitarián ni la pesseta d'augment, ni l' hora de menos, á no ser que volguessin invertir-la en emborrutxarse.

La majoria acordá no alterar l'actual situació de la classe.

Que no s' diga dels obrers com de la mar, que com més té, més tremes.

Qui resulta aquí que brama, y fins que tira còssas al sentit comú, es La Campana de Gracia, autora d'aquest esperpento en que no hi ha ni un borrall de veritat.

En primer lloch, en la reunió que cita dels rajolers de Gracia, no s'va pendre cap acord definitiu. Segonament, l'individu que va dir una cosa algo semblant á aquesta, no va dirho en discussió, com se desprén de La Campana, sino que va deixarho san dirigintse particularment á un altre individu, y mereixent la reülta de tots los que varen sentirho.

Y finalment, sápigas La Campana de Gracia que ls rajolers de Gracia, com los de Sans y de tot lo pla de Barcelona s'están posant de acord actualment pera demanar vuyt horas de treball y jornal de quatre á cinch duros per setmana. ¡Creu que si'n guanyessin de vuyt á nou estarian disposats á declarar-se en huelga pera reclamar-ne de quatre á cinch?

¡Ah, trapacera Campana! D'ahont treus tos informes en qüestions obreras, que no las més que tocar lo violó y vuydar ton mal dissimulat veri contra la classe treballadora!

Allá va un altra espatolada, concebuda ab tota la ampulositat de que es susceptible lo verdader amic del obrer:

Lo sigle xviii va despedirse ab una gran llouya de la classe mitja per encetre sobre'l clero y l'aristocracia. Afortunadament la llibertat que vuyt dia s' disfruta fa impossible l'empleo d'aquella media violenta, que van caracterisar á la Revolució francesa.

La victoria, en definitiva, no será dels més ardorosos, sino d'ls més prudentes.

Vamos, una especie de batalla en que la victoria sera del que fugi més depressa y sápigas amagar-se més fondo.

¡No es aixó, senyora Campana de Gracia? ¡Quants ridiculesa la fer l'oportunisme!

A Paris han sigut agitats uns quants nihilistas, ó terroristas, segons lo nom á la moda.

Se ls acusa del delict de fabricació de bombas de panclastia destinadas á donar un disgust al emperador de totes las Rusias.

No sabem si las bombas haurían de ser remesas per telégrafo, pero lo que sí resulta cert es que entre la policia que vetlla per la preciosa vida del autócrata del Nord se conta'l govern d'una república democrática.

Encara que'l fet sembli estrany pera molts, la veritat es que entre un govern democràtic y un altre autocràtic pot haver diferencia de nom, pero abds son idéntics en lo esencial, que es dominar á ciutadans y vassalls, y pot establirse mutualitat de serveis.

Lo descubrimet de la anomenada conspiració terrorista á Paris inspira al governs de la república francesa lo propòsit de expulsar de Fransa als estrangers pobres.

En cambi poden quedar tranquils los burgesos rics y las horizontalas que en possessió del fruyt de la explotació van á Paris, desde totes las nacions en que domina'l privilegi, á entregarse al vici.

Y endevant ab la igualtat republicana.

Hi van diras liberals que atribuixen lo moviment obrer del 1.º de Maig al jesuitisme. Y diras carlins que'l suposan iniciat per la masoneria.

No hi ha burgó que cregui als obrers capassos de posseir-se d'acort pera tractar de sa emancipació.

Y no obstant aixó es lo únic cert y positiu.

Nos agrada veure als burgesos embrutits fins al punt de parodiari als conills de la fábula.

Així me ls atraparé de sobte la Revolució.

Ja va resultant moltíssim atenuat tot alló del grrraa descubrimet de las bombas dels terroristas russos residents á Paris, y s'va dihent que casi tots van resultant ignocents, etc., etc.

A veure si al últim resultarà que las tals horrorosas bombas no eran més que las balas ab que jugavan las criaturas d'algun nihilista.

Se donan tals casos de descubriments d'engenyif tractants de gent adelantada...

L'Ajuntament de la Corunya ha subvencionat ab 10.000 pessetas á un empresari de corridas de toros.

En un país ahont los mestres d'escola pateixen fam, es molt just subvencionar los espectacles de la barbarie.

Així al menos hi ha unitat en las ideas... d'embrutinos.

Lo tio Castelar acaba de fer un de sos kilometrichs discursos en lo Circol de la Unió Mercantil de Madrid, ocupantse de la qüestió social ab frases de caramelo y bambolla de sabó, es á dir, ab tot lo contrari de lo que la tal qüestió necessita.

Sos admiradors obligats, y entre ells La Cam-

pana de Gracia, han tornat a agenollarse devant del idol possibilista entonant lo consabut estribillo de cada vegada que a n' en Castelar se li desboca la llengua:—Aquest es son millor discurs.

Nosaltres, que jutjem las cosas per son fondo y no per sa forma, nos ocuparem degudament d'aquest discurs, ja que en aquest número nos es impossible l'ferbo per falta d'espai, y probarem que la tal xerrameca del lloro oportunista no son més que quatre flors y violas sense to ni so pera resoldre res en lo problema social.

E.P.

Per a combatre las ideas anarquistas, *La Campana de Gracia* tingue la poca idea de publicar un article en son número del 10 de Maig, que n' hi ha pera llogarhi editors.

Escollint l'argument:

Un barco d'un Estat que no es al mon, pero que nosaltres sospitem que està situat a la Rambla del Miti de Barcelona, portava vinticinch anarquistas deportats a la Océania, quan tompense ab un temporal anà l'barco d'oros, y moriren fins las ratas... menos los citats anarquistas, que se salvaren tots vinticinch nets y pelats.

Atribuits a la platja, fundaren una nova nació los vinticinch homes sols. No sabem si aquí *La Campana* creuria que 's anarquistas tenen vicis com alguns de sos amichs de la gent de quartos que defensa, pensant que 's pot viure be y procrear sense donas... Mes no 'ns fiquem en comentar, sino no escabariam may.

Fundada la nació *Eureka-Lopez* ab homes del n.º 1 al n.º 25, arriba a la platja un baul ab setze camisas y nou pantalons. La redacció de *La Campana* va repartirlos, donant camisa del hu al setze, y pantalons del disset al vinticinch.

Mes luego los setze volgueren tindre també pantalons, y... ¡zas!... tallaren lo coll als nou de las calsas. Y com ab las nou calsas no n' hi havia pas prou per tots setze, los set que 's quedaren sense conspiraren, y... ¡zia!... nou colls més de menos en los seus respectus cossos. Pero ¡oh desgracia! los set anarquistas que quedavan se van aficionar a jugarse las calsas a la morra (suposo que a la morra perque no tindrien cartes, daus, bitlles, ruleta, ni res que fes senyor pera jugarho), y un, l'home n.º 4, que va guanyarlas totes... ¡patafi!... coll a terra, y ja no més ne quedan sis. Y vet aquí que un dia que va ploure va faltar la teca, perque a la quinta en aquella isla descuberta per *La Campana* no 's poden anar a buscar caragols en temps de pluja, y menjantse dos la teca de tots... ¡jia y ¡ia!... altra gran batalla y tres caps més fora de puesto. Dels tres que quedavan un dia van indignar-se dos perque l'altre no havia cullit prou fruyta, y naturalment... ¡coll a passeig! Y l'endemà 's dos van disputarse per un tall de llos... y 's vinticinch anarquistas quedaren reduhitis a un. Creurán ara vostres que l'un va suicidarse de fastich de llegir tal potingá! Donchs no senyors; *La Campana* no volgué copiar fins al final las parodias de dramas francesos que també matan al apuntador, y 's contentó ab enviar al darrer anarquista a dominar una salvatjes d'un altra isla de prop de la *Eureka*.

Què 's sembla de tals arguments pera probar que las ideas anarquistas no sien justas, ó prácticas, ó lo que vulguis? Quin modo d'airar a sos contraris te 'l periódich d'en *Lopaz del Nagoci*!

(Què diuhen?) (que ab que 's tallaren tants caps sense ennas com havian arribat los naufruchs a la platja?) Aixó si que es lo de menos. En lo baul que feu cap a la platja dearian trobar una *Campana de Gracia*, y com ella devegades talla més que una mala llengua, d'ella se servirien pera fer tan fenomenal carniceria.

¡Ah! Y l' darrer anarquista que anà a dominar una tribu de salvatjes, se sospita que entraria a formar part de la redacció de nostre apreciat coleja.

Sols aixis se comprén que tinga algún fonsament lo quarto fantástich de *La Campana de Gracia*.

E.P.

Per si no fossin prou pestes los estats de síti, los fusionistas y 's conservadors que eston sufrint, ara 'ns surten ab que a Málaga hi ha la febre groga y a la provincia de Valencia 'l cólera.

Y després dirán que 's espanyols no som gent de resistencia.

E.P.

A *Pepe el Huevero*, lo jefe dels masteters de Madrid que, d'acort ab *personatjes* segons diuhen, estafava mil duros diaris al municipi y al Estat, se 'l posá en llibertat baix fiança de 30,000 pessetas, ó sis de lo que estafava en sis dies.

E.P.

De modo que, seguint aquesta proporció, al

Ja veurán com ab tantes calamitats plegadas encara 'n quedarem molts de vius.

E.P.

Diumenje scabaren las carreras de caballs de la aristocracia escaldada de Barcelona no pogué fer pel mes de Maig a conseqüencia dels remordiments de conciencia que 's abrumava en forma de *cangulitis aguda*.

Vuyt mil y pico de duros se donaren de premi a las bestias més corredoras, sens dubte pera emular als animals que ho miravan pel dia que los toqui corri a ellis.

E.P.

La Campana de Gracia, en sa campanya contra la classe obrera ab motiu de la huelga de Maig, ha arribat a degenerar fins al més grosser insult y a la més ignominiosa poca solta.

En son número del 17 de Maig publicá una lámina pintant l'anarquisme rebent diners de Alemania y d'Inglaterra pera matar la industria espanyola.

Quan s'arriba a aquest grau d'impudencia y s'apela a tan asquerosa calumnia pera combatre als obrers que més patrocinaren y defensaren la huelga de Maig, es que ja s'ha perdut la brújula del bon sentit, s'está faltat de tota rabó y no 's té a má cap argument serio que oposar als de sos contraris, y per aixó s'apela a la difamació y a la injuria.

En aquest cas no 'ns queda més que compeixar a la infelicitat *Campana de Gracia*, peis deliris d'iniquitat que li ha produhit l'espectacle de la solidaritat obrera.

E.P.

Se diu que 's conservadors tenen grans esperanzas de tornar a alcansar aviat, molt aviat, lo poder.

Com aixó de las esperanzas las pintan de verrt, no es estrany que 's conservadors las arrepleguin.

Tengen tants gans d'ensá que están a dieta de governar!

E.P.

Per altra part, no falta qui creu que pujar ellis al candelero es impossible, per lo malament que ho han fet sempre.

Donchs precisament en aixó estriba son mérit y sos titols pera tornarhi.

Com més dolent es un governant pel poble més bo es per ell, y com los conservadors sola desitjan pujar pel seu profit... no pot negarse que están en lògica pera tornarhi.

Aixis a lo menos lo creuhen ells y aixis podria ser que ho trobessin be... las instituciones.

E.P.

(Y quina amagada d'ou al públich ignocent que 'n resultá de tota aquella fassessia de veronata al alcalde Sr. Maciá per haverse lliurat de la conjura dels regidors! No puch pensarhi que no m' esquetixi de riure.

Se conjuraren los regidors riualeuistes pera obligar a dimitir al Sr. Maciá, y aquest logra desbaratar sos plans apoyante en la opinió pública, més ó menos verdaderament manifestada, y quan aquesta pública opinió senyala al actual alcalde camina d'energia pera seguir en honra y profit de Barcelona, lliavors l'alcalde s'arrossa y admet los obsequis en nom dels regidors conjurats, pel motiu de ser ell son president.

Aixis tothom s'acovonia de dins de sa ciutat, y 's veu que al alcalde han abast aquest cop... no han tocat bola.

E.P.

Los Ajuntaments de las duas primeras capitales d'Espanya están afectats d'*irregularitas aguda*.

A Madrid s'ha descubert un frau en los consums, que s'enllava a la triolera d'uns mil duros diaris.

Y a Barcelona han saltat tals trampostas pel matadero, que 's diu que uns cent mil duros estau fora de son lloch natural.

Y tot en lo rengló dels consums... No 's podria suprimir aquest odiós impost, y aixis moria la cuca mort lo vert?

Cv; ¡cuclan tantas saogoneras d'aquell trost!

E.P.

De modo que, seguint aquesta proporció, al

que afani un llonguet se 'l té de posar en llibertat baix fiança de dotze quartos.

Y si un conductor de tranvia estafés a la empresa tres pessetas diarias, procediria sa excoerció ab fiança de divuyt pessetas.

(Què 's sembla de si succehiria aixis?)

La sociedad corruptuda d'evoy, naviga abancra ab la pena més severa al qui roba... a la morada.

E.P.

La policia de Londres ha amenaat també declarar-se en huelga si no li aumentan lo salari.

Lo dia menos pensat se va a declarar en huelga algún rey ó emperador demanant també aument de jornal, ja que 'l rebéis d'horas de treball no crech que tingan pers qué demanarlo.

Y no seria aixó per ellis lo pitjor, sino al revés.

Es a dir, que 's pobles se declarassin en huelga... de mantindre reys.

Y de lo qual ja se n'han donat bastants casos.

E.P.

Los conductors y cotxeros dels tranvies de Lyon amenaan també declarar-se en huelga, demanant rebéis d'horas de son penat treball.

A tot arreu la carn d'empresa que més sofreix es la d'empresa tranviaria ó ferrocarrilers.

Com que 's grans capitalistes, los senyors de las grans ganancias, son també los de més males entranyas de tot l'avertat género moral dels ricatxos.

E.P.

PENSAMENTS

De la rabó, sense cap dubte, passo, més de vuyt horas treballar per dia puig treballar-me vuyt ja es prou y massa.

Lo canel del burgh, viure a costa del que treballa, es.

Val molt més honorar el viure ab fastich, que no tenir gens d'honra y ser ben rich.

Qui los diners se 's guanya, be se 's veu y no se 's guanya per cosa qualsera, que lo qui 'n cobra y no se 's guanya pas gasterlos no repara... aixis ó aixis.

Per aixó, 'l progrés es la cosa que aumenta y convé més.

E. CONTRA ABELLIS

E.P.

Ha comensat la publicació, baix lo nom de *Segundo Certamen Socialista*, dels treballs premiats en lo Certamen celebrat 'l 11 de Novembre de 1889, en lo palau de Bellas Arts, de Barcelona, en honor dels Màrtirs de Chicago.

La importancia que en la actualitat té la qüestió social, y la circumstancia d'haver sigut organiat lo Certamen per obrers, oferits los temas y 's premis per corporacions obreras y duser obrers dedicats a la organizació y propaganda socialista los autors premiats, donan a n' aquesta publicació un excepcional interés.

Ja s'ha publicat lo primer quadern, que conté los detalls d'organissió, la memoria del jurat, la descripció de la festa y 'l treball premiat sobre 'l tema *La Anarquia*, y per ell se veu que será una obra destinada a devanar-se preocupacions y obrir las potencias així que las tenen tancadas per efecte de la educació defectuosa que permet la burguesia dominant.

La presentació es excelent: bon paper, bona impressió, dominant lo bon gust que distingix los treballs de la impremta de «La Academia».

Recomaném sa adquisició a nostres llegidors. Se publica per quaderns de 64 pàginas, a 2 rals, y la obra costará probablement de nou ó deu quaderns.

S' subscriu en la redacció de *La TRAMONTANA*, en la de *El Productor*, S. Olegari, a Barcelona, y en varias societats y casinos obrers.

E.P.

Disapere antepassat a la nit, la Granvia, en lo tros comprés desde 'l passeig de Gracia al teatro. Cervo-Vico, estava de gent a vessar. Allí tenia lloch una serenata al celebrat dibulizant y poeta Apelles Mestre ab motiu de son poema *Margaridó*, regonegut per tothom de bon criteri literari com la millor joia de la literatura catalana, exempta de tota la carrincloneria usada per los poetes *inglantinyayres de les ninetes*, y sobre tot escrit a la moderna.

Divuyt coros assistiren ab sos estandarts y casti tot Barcelona acudí a sentirlos.

Ja era hora de que s'arranqués la exclusiva literaria de mans reaccionarias.

En lo número següent continuarem lo anàlisis del poema *Margaridó*, que suspenguem junt ab la publicació de *La TRAMONTANA*.

E.P.

A Menres s'ha inaugurat un abonament Centre Caròlic, començant la festa de la inauguració ab un Pare-nostre y acabant ab un pas de can-can.

Aixís mateix ho explica un periòdich d'aquella localitat.

Es aquesa una versió divertida que farà molt més atenció a les instruccions que les reunions plenes.

Ja veureu ventant alguns programes místics ab anuncis de les següents diversiones:

- 1.ª Cante flamench dedicat al culte de Maria Santíssima.
  - 2.ª Festejar a Sant-Roch y l'agraïa pera que nos alluri del càlzer.
  - 3.ª Oteriment d'un Bolero a las onze mil verges.
  - 4.ª y últim. Gloriós pas de can-can ad maiorem Dei gloriam.
- Y d' això n' dirán catalanisme aquesa bestials de carxofalls...

Un xic de rianya, de barregona, que tenia lo vicí d' anar a confessar massa sovint, ha abandonat a sos pares de assoldir un paper que deya: — No pasar cuyado por mí y dispensar si os he incomodado, que mi juventud es por Dios. — Y no hi ha medi de castigar als autors de tals següents de menors sense la voluntat de sos pares, per més penales, fures o dimonis que siguin los criminalis!

GLORIA IN EXCELSIS DEO

Lo cel nostre feuch, n'ostia corrier,
 gloriosa s'acostant,
 per dirnos los gozousos no soltas
 pregaries comitat.

Després en tant lo monestralisme s'era n'apropietat d' aquests, puch,
 los cambrers lo boch de repugnancia
 per la alloupa l'indolencia,
 las dimesas puch d' aquesa l'hera
 d' aquesa mateix matí,
 los papers cambrers en tant se veyen
 de l'obra d' aquesa l'hera.

Lo altre, cambrer puch que la terra
 n' a l'hera d' aquesa l'hera,
 tant l'hera puch que l'hera
 d' aquesa l'hera puch que l'hera.

En las rianyas l'hera puch que l'hera,
 van ab el l'hera puch que l'hera,
 puch que l'hera puch que l'hera,
 sempre l'hera puch que l'hera.

Els cambrers puch que l'hera,
 no catalanisme gran,
 puch que l'hera puch que l'hera,
 no aquesa puch que l'hera.

Aquesa puch que l'hera,
 aquesa puch que l'hera,
 puch que l'hera puch que l'hera,
 puch que l'hera puch que l'hera.

En tant de Tramontana, puch que l'hera,
 que puch que l'hera,
 ja s'abía que l'hera,
 puch que l'hera, tot a l'hera.

José María Catalá.

ADVERTENCIA IMPORTANT

L'excés de material nocha obligat a retirar la lamina de duas planas que tenia d' estar en aquest número. Y com en lo vinant tenim encara molt per dir y la lamina retirada es alveia al 1.º de Maig y no s' pot demorar més en publicació, lo número de la setmana entrant nos veyem obligats a ferlo també DOBLE, publicanthi la citada lamina y altres dibuixos y posantnos al corrent del text.

Després del número de la setmana entrant, que també valdrà DEU CENTIMS a la venta publico, tornarem a sortir ab los números ordinaris de 5 centims, si ho sempre tendim a millorar lo periòdich a mida de la acceptació sempre creixant que li dispensa l'publicador.

Als subscriptors los anirem indemnificant dels números perduts tant per medi d' extraordinaris com per la publicació d' alguns llibres que "la rememora de franck".

podem per rahó del número crescut d' horas que treballan, ja n' es diu també lo Sr. P. del O. que som tan acíus e inteligents y que l' nostre orgull consisteix en poder dir que lo que fassi un altre també nosaltres ho fem. Y aixeix que tenim unas tendencias... que no sub com dirne y n' diu tendencias burguesas. Perquè fins los més humils no las consentim en crear families, sino en instalhar lo millor possible, en milloraria, sacrificantnos per ella. Y exclama lo Director de La Esquella: «Quèis homes de carrera no tenim a Barcelona fills de pobres obrers! metjes, advocats, enginyers, diu d' enginyeria, pero ja li dispensem lo barbarisme que durant los seus estudis han sapigut ajudarse corresponent al sacrifici de sos pares... Aquell que treyan aquests de la boca quan eran joves y forts s' ha convertit en la teula abundant y ando lilit cómodo durant la seva vellesa.»

Vea, Sr. P. del O., com sent lo vent y no sub de quin torrent.

Aquestas que V. lo diu tendencias burguesas no son més que las nostras mateixas tendencias socialistas. Que poner se creu que los demagogos no volem que l' individuo, que la familia y que tothom prosperi? Ecco el problema. Si, senyor. Y per això som socialistas ab alguns objectius més. Y per això som partidaris de la jornada de las vuyt horas, quin alians y traçcedencia progresiva pera la nostra classe vassé no vol reconstruir. Pero si l' seu cervell vegeix a trabar justito mot de tendencias socialistas que nosaltres donem a las nostras y vassé vol dirne tendencias burguesas... no renyim pas per tan poca cosa. Som poch lletrats nosaltres, perque, com compen tra, lo temps que hauriam de dedicar al estudi hem d' invertirlo en antillar al amo. Aixís y nos hem arribat a comprendre — bestias com som, segons lo Sr. A. March — allò que diuhem los francesos, que l' amo es lo de menos a las cosas.

Lo sensible es que tot aquells metjes, advocats y enginyers fills de pares treballadors, un cop amos d' un aтол, ja no recorden de la procedencia de sos pares, posant la seva activitat y la seva inteligencia al servey de la classe burguesa.

No estranyem que l' Sr. P. del O. com lo marxa A. March, fassin d' aquesos logres, lo qual no li priva d' evaporar las manetas plenas abont altre ratlles y ab molts veydes se n' diu que los obrers som una bestia, aquest concepte tan expressiu com desgraciat para lo burguesia:

LA VIRTUT S' ALBERGA EN LA VITIANA DEL MORT.

Aixís budido lo Sr. P. del O. en son article l' Obrer catalá.

Pero ja avienem ventat la setmana entrant altras cosas que ha dit La Esquella de la Tramontana, mentres hem tingut de callar obligats per la forsa.

CANTARELLAS

Lo burgo que n' es persona y no té conciencia negra, quan l' obrer son drete reclama ell encara se n' algra.

Lo potentat d' aquesa quin orgull no se pas mica, quan l' obrer son drete reclama l' aquesa y n' aquesa.

Quan veyem vuyt troques a botellada dita quarda, los burgoes més cobards han soltas el vassé.

Si no fas per la cambreria, y l' tramador que la mata, troba l' quina aquesa volen escupir als obrers la cara.

Se veyem, senyorista, cometa de suripama, los orgull puch agul d' aquesa que puch la seuras lo paga.

Las seveyas que a carteras de taballs se repugna, dels obrers encara gran vassé perque se metria agra.

Bolistas, bestias, burgoes, burons, bestioers y segarrons no aniamen de fias que s' orgulla als aquesos fons y barats.

Capital, clero, nobles, fura bruta, fura, orgull, orgull, aqui las trinitas més aquesas d' agra.

A nosaltres nos bastará afirmar una cosa que proba lo contrari del article referit. L' obrer catalá assistí, representat per element també catalá, als Congressos de la Internacional celebrats a Lausena, La Haya, Ginebra, etc., etc., i influent en lo moment critic de iniciarse las dues tendencias de colectivistas y autoritaris entre en Marx y en Bakounine. L' obrer catalá, ademés, ha sigut sempre a Espanya en principal sosteniment de la Internacional y las organizaciones que l' han sustituida. Y veu com altament interessant y curiosa la historia de la influencia que Barcelona ha exercit en lo moviment socialista espanyol, a despit del anticatalá Sr. P. del O. a qui, sense ferli olcom, convindria ignorar de tot això, perque no més coneix als Pamies, Boga y Gasió, Bouchons y demés famalls.

Pero es natural no sols que desconega la veritat, sino que també ho fora molt preocupat callarla, amagarla, difamarsia, en cas de condesia. Ja diu l' adagi que cap boigata pedras a la seva teulada, y nosaltres nosaltres molts condurs, molt d' enciment al anticatalá de La Esquella y, está clar, si un boig no tira pedras a la seva teulada, menos n' hi tirará un sabí ó un escríptor de talent posat al servey de una causa, cobrant per desampen y ason catrech y haventne de mantenir la familia.

Ademés, que no hi ha obligació d' estar al al corrent de tot. Basta que un home se distingui en un tan determinat, y lo Sr. que fims P. del O. en La Esquella, distingit, y molt, en literatura. L' hem aplaudit al teatro y l' aplaudim intencionalment sempre que tenim La Esquella als dits, perque la veritat siga dita: ho fa millor que ls demés periòdichs bascelos del mateix género, per més que ara la passió de polítich li ofusqui l' coneixement. L' escullo quan tracta assumptos municipals ó crònica encandona de la classe burguesa y vos agrada sempre, sempre. Llegiuo quan fa crítica artistica ó literaria y venreu que osat a una gran altura y el mentres no hagi de pasar d' en Pasera, en qual cas pert la brúixula de navegat, no se per que. En una paraula: es un bon lletat y un bon periòdich, honesta que no siga fortan lo coniarment de la historia y tendencias obreras de la localitat y encara menos de fora.

Donchs ab tot això, en lo veugió que ell entén més, en lo de literatura catalana, diu de tant en quant alguna garrafada com la que ls vaig a contar. Va publicar un magnífich article parlant de lo celebre Duse, y a propòsit dels anys d' ella deya que «doblava ls trenta» ó sia que n' tenia seixanta, quan efectivament la Sra. Duse passa un xich més dels trenta que es lo que preténia expressar lo Sr. P. del O. al dir que la doblava. Y això no es una errada: es merament un disbarat. Ell ne recali del Brasil que no son tan grossos.

Si en lo que entén més, en l' rianya, cau en equivocacions com aquestas, que no s' poden atribuir a casualitat ni a ningú més que al autor, ¿qué no succedirá quan volges tractar la qüestió social y lo moviment obrer, que descones?

En fi, per aquest mateix motiu, no discutirém las rahons que emples contra ls obrers y la universal manifestació de las vuyt horas. Tot lo de més forsa que diu l' article no ho hauria escrit si conegués un xich lo socialisme modern y sobre tot l' espanyol.

En lo mateix número en que ls publicava l' article referit, n' hi havia un altre del senyor A. March, titulat: Un de tant. Venia a ser un complement del altre firmat P. del O. Sino que aixís com aquell era fet en serio, aquest altre era fet en tomtó. Val la pena de llegir lo quadro de costums del Sr. A. March, titulat Un de tant, inserat en lo número del 10 de Maig, en que ls pinta un obrer de bona fé convertit en un tros de quoniam, després de dir que «es lo tipo més perfecte del treballador catalá». Home, gracias per la indirecta.

Pero consti que ho apuntém: per La Esquella l' obrer catalá es una bestia.

Concepte que s'grahim en nom de la classe.

Si n' ho deuré dir per lo molta venda que las obras d' en Gumá tenen entre la classe obrera? Que si lo Sr. A. March volgués dir la veritat, allò no passaria d' enfias intelectual y... vaja! digam lo que meyas y l' diré lo que ets.

Pero consolemnos, que abens de aquest concepte tan creú y difícil de pahir per los que voldriem estudiar, a fi de no ser burros, y no

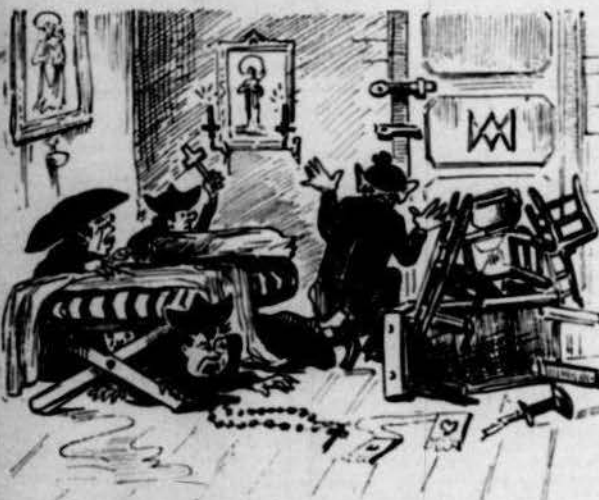
IMPRESIONS DEL 1.º DE MAIG

Situació de la burgesia barcelonina

En Castelar y l seu escolà meditant sobre ls aconteixements

Precaucions preses en algunes sagristias

Pluja de l'auca 1.º de La TRAMONTANA

LA HONRADÍSSIMA SENYORA DONYA CLASSE MITJA

VIUDA en primeras nupcias de D. Just Bonsentit

Doctora en gramática parda, Presidenta de la Lliga de la Moralitat y Ordre ben entesos, Inventora del tant per cent, distingida ab la gran creu de St. Dimas, Comendadora de la Ordre dels Escanya-pobres, Filla adoptiva dels gitano de primera classe, Socia honoraria del gremi dels Ratas y Taruguistas, Corresponsenta de las Academias de Mercuri y Caco, Fundadora de la honrada classe dels Envenenadors Industrials, Gran Acaparadora de la riqueza pública, etc., etc., etc.

II MORÍ LO DÍA 1.º DE MAIG DE 1890!!

A LA EDAT DE 100 ANYS Y DESPRÉS D' HAVER REBUT LOS SAGRAMENTS

Son inconsolable marit l' Estat, sos germans los Poders Públichs, sos parents la Noblessa, lo Clero y Privilegiats de tota mena, los Vividors Polítics, la Farfotalla Legal, las Trampas, los Envenenadors Públichs, los Lladres Honrats, los Enganya-conciencias, lo Sentit Comú (ausent), la Decencia (ausenta), germans, germanas, oncles, cosins y tota la droperia del mon, suplican a sos amichs y coneguts se serveixin encomenarla a Deu y assistir a los funerals que pera sufragar la seva ànima se celebraran anualment per tot l' Univers lo mateix dia de la seva mort, cantantsli, ademés, responso los 18 de Mars, lo 14 Juliol y l 11 de Novembre de cada any.

Lo dol se despedeix allí ahont hi haja reaccionaris.

La por impideix invitar particularment.